

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА”**

РУДЕНКО ВІКТОРІЯ ВАСИЛІВНА

УДК 658.152 (447) (043.3)

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ – 2012

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі фінансів підприємств ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, м. Київ.

Науковий керівник

доктор економічних наук, професор
Терещенко Олег Олександрович,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”,
професор кафедри фінансів підприємств

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук,
старший науковий співробітник
Зимовець Владислав Вікторович,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування»
Національної академії наук України,
завідувач відділу фінансів реального сектора

кандидат економічних наук, доцент
Смірнова Ольга Олегівна,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”,
доцент кафедри банківських інвестицій

Захист відбудеться “16” листопада 2012 року о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.006.04 ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” за адресою 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1, ауд. 203.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” за адресою: м. Київ, вул. Дегтярівська, 49-г, кім. 601.

Автореферат розісланий “16” жовтня 2012 року.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради
кандидат економічних наук, професор

А.М. Поддєрьогін

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток соціально-орієнтованої ринкової економіки в Україні об'єктивно обумовлює необхідність розробки ефективного механізму фінансово-інвестиційного менеджменту на промислових підприємствах. Адаже навіть при високій привабливості окремих галузей, у діяльності суб'єктів господарювання наявні значні проблеми щодо залучення та здійснення інвестицій. Така невідповідність виникла через прагнення інвесторів до мінімізації строку окупності вкладеного капіталу, що не сприяє вирішенню стратегічного завдання – отримання конкурентних переваг та сталого розвитку підприємств у майбутньому на основі ефективного фінансування та реалізації інвестицій.

Актуальність дослідження методів та інструментів управління фінансово-інвестиційною діяльністю зумовлена необхідністю удосконалення теоретико-методичного та практичного забезпечення фінансового менеджменту на вітчизняних підприємствах. В цьому контексті важливого значення набуває обґрунтування шляхів покращення управління інвестиціями суб'єктів господарювання харчової промисловості та джерелами їх фінансування. Це зумовлено пріоритетністю підприємств харчової промисловості в забезпеченні продовольчої безпеки України та досягненні високої національної конкурентоспроможності, а також значними недоліками в організації їх фінансово-інвестиційної діяльності.

Теоретичні та практичні питання управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств досліджували у своїх працях зарубіжні вчені: Г. Александер, Дж. Бейлі, Е. Боді, Л. Гітман, Е. Дж. Долан, А. Кейн, Д. Ліндсей, А. Дж. Маркус, Ю Ши Мінг, С. Е. Харгітей, Ф. Фабоцци, У. Шарп та інші. Проблематиці фінансово-інвестиційного менеджменту на підприємствах присвятили свої наукові праці провідні вчені України та країн СНД: М. Д. Білик, І. О. Бланк, В. В. Бочаров, В. В. Зимовець, Л.Л. Ігоніна, В.В. Ковальов, Н.І. Лахметкіна, В. Ф. Максимова, А. А. Пересада, В. П. Попков, В. П. Семенов, О. О. Смірнова, О. О. Терещенко, В. Г. Федоренко, А. В. Череп, В. Я. Шевчук, В. В. Шеремет та інші.

Незважаючи на розмаїття наукових поглядів щодо сутності, теорії і практики фінансово-інвестиційної діяльності підприємств та її удосконалення, ці питання залишаються недостатньо вивченими українською фінансовою наукою. Зокрема, потребують подальшого дослідження: удосконалення методичних підходів до управління реальними і фінансовими інвестиціями підприємств та джерелами їх фінансування; розробка практичних рекомендацій щодо формування і вибору оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії суб'єктів господарювання та оцінювання привабливості підприємств – об'єктів інвестування; обґрунтування пропозицій щодо підвищення їх фінансово-інвестиційної активності.

Необхідність розвитку та поглиблення теоретичних розробок і практичних рекомендацій з питань удосконалення управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств обумовили вибір теми, мету, завдання та зміст дослідження.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри фінансів підприємств Державного вищого навчального закладу “Київський національний університет імені Вадима Гетьмана” за темами “Напрями фінансового оздоровлення суб'єктів підприємництва в умовах ринкової економіки” (державний реєстраційний номер

0101U004358) та “Фінансове управління інвестиційно-інноваційним розвитком суб’єктів підприємництва” (державний реєстраційний номер 0111U007426). При проведенні досліджень дисертантом особисто розроблено методичні підходи та надано практичні рекомендації щодо управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-прикладних засад управління фінансово-інвестиційною діяльністю на мікрорівні та обґрунтування методичних підходів, спрямованих на удосконалення менеджменту інвестицій підприємств і їх фінансового забезпечення.

Реалізація поставленої мети обумовила наступні завдання дослідження:

- поглибити дослідження економічної сутності поняття “інвестиції підприємств” та удосконалити їх класифікацію на мікрорівні із виділенням власної ознаки групування;
- дослідити зміст фінансово-інвестиційної діяльності та етапи її реалізації в контексті виділення двох форм інвестицій – реальних та фінансових;
- обґрунтувати структуру системи управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств;
- оцінити стан та особливості фінансово-інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості;
- удосконалити науково-методичні підходи до побудови механізму фінансування інвестиційної діяльності;
- поглибити концептуальні підходи до управління реальними та фінансовими інвестиціями підприємств;
- обґрунтувати пріоритетні напрями підвищення фінансово-інвестиційної привабливості суб’єктів господарювання;
- запропонувати методичний підхід до розробки та вибору оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії на мікрорівні;
- визначити шляхи активізації фінансово-інвестиційної діяльності підприємств в Україні.

Об’єктом дослідження є фінансово-інвестиційна діяльність підприємств.

Предметом дослідження є система економічних відносин, що виникають в процесі управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення мети дисертаційної роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання: діалектичний, аналізу та синтезу (для порівняння різних підходів науковців до тлумачення сутності понять “інвестиції підприємств”, “фінансово-інвестиційна діяльність підприємств”, “управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств”); абстрактно-логічного аналізу (при обґрунтуванні та розробці методичних підходів до управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств); статистичних групувань і порівнянь (при оцінці рівня фінансового забезпечення інвестиційної діяльності та аналізі стану здійснення реальних і фінансових інвестицій підприємств на прикладі харчової промисловості Подільського регіону); економіко-математичного моделювання (при визначенні рівня фінансово-інвестиційної привабливості підприємств); математичної статистики (при виборі оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії для підприємств).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти

Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, країн СНД, офіційні статистичні дані Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України, Державного агентства України з інвестицій та розвитку, Державної служби статистики України, Конференції об'єднаних націй з торгівлі та розвитку, ДУ “Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України”, наукові праці з питань теорії і практики фінансово-інвестиційного менеджменту підприємств.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні результати, що одержані автором у процесі розв’язання поставлених у дисертації завдань та які відображають наукову новизну дослідження, полягають у наступному:

вперше:

– обґрунтовано методичний підхід до формування та вибору оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії на мікрорівні на основі комбінованого використання теорії ігор і методів кореляційно-регресійного аналізу з урахуванням критерію “максимін” шляхом побудови економетричних залежностей між обсягами фінансування та інвестицій, величиною інвестицій та показниками результативності діяльності підприємств, що уможливорює оптимальне поєднання та розвиток стратегій фінансування й інвестування;

удосконалено:

– визначення поняття “інвестиції підприємств” як вкладення капіталу в об’єкти підприємницької діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних цілей усіх учасників інвестиційного процесу. На відміну від існуючих дефініцій, пропонуване в дисертації визначення акцентує увагу не лише на фінансові інтереси підприємств, але й на цільові орієнтири усіх учасників процесу інвестування;

– теоретичні підходи до класифікації складу та структури інвестицій підприємств, зокрема, фінансові інвестиції запропоновано поділяти на портфельні, стратегічні, венчурні й тезавраційні, а реальні – на матеріальні (вкладення капіталу в основні засоби й оборотні активи) та нематеріальні (інтелектуальні та інноваційні), що дозволяє систематизувати процес їх планування, аналізу та контролю в розрізі об’єктів вкладень з метою забезпечення ефективного управління фінансово-інвестиційною діяльністю на мікрорівні;

– науково-методичні підходи до систематизації та визначення взаємозв’язку джерел, форм і методів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності в сучасних умовах, що дає можливість комплексно враховувати їх вплив на інвестиційний процес та приймати виважені рішення щодо фінансування інвестицій;

– рейтингово-матричний підхід до оцінки привабливості підприємств – об’єктів інвестування, що дозволяє враховувати взаємні інтереси усіх учасників процесу залучення та здійснення інвестицій, та передбачає виділення трьох взаємозалежних складових фінансово-інвестиційної привабливості: потенціал, ризик, фінансово-інвестиційна активність;

набули подальшого розвитку:

– концептуальні підходи до управління реальними та фінансовими інвестиціями на мікрорівні в частині використання сучасних форм, типів та інструментів фінансово-інвестиційного менеджменту з урахуванням етапів

інвестиційного процесу та його специфіки, впровадження яких дозволить ефективно здійснювати інвестиції підприємств у фінансові та реальні активи;

– пропозиції щодо підвищення рівня фінансово-інвестиційної активності підприємств на основі використання фінансових стимулів, фінансових регуляторів та заходів з фінансової комунікації (консультування й інформування), що дозволяє узгодити інтереси суб'єктів фінансово-інвестиційного процесу на державному, галузевому, регіональному рівні та на рівні окремих суб'єктів господарювання.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення та висновки, що містяться в дисертаційній роботі, мають певне значення як для фінансової науки, так і для практичної діяльності, та можуть бути використані в процесі вдосконалення фінансово-інвестиційного менеджменту підприємств.

Наукові результати й рекомендації автора щодо створення сприятливого фінансово-інвестиційного та законодавчого середовища, а також забезпечення прозорості та відкритості здійснення фінансово-інвестиційної діяльності прийняті до впровадження Департаменту співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями Міністерства фінансів України (довідка №31-08410-07-29/4001 від 20.03.2012 р.) та Державною бюджетною установою “Вінницький регіональний центр з інвестицій та розвитку” (довідка №10-02/44 від 30.03.2012 р.); рекомендації щодо вибору оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії на основі використання теорії ігор та методів кореляційно-регресійного аналізу використовуються при розробці окремих положень стратегії розвитку ПАТ “Вінницька кондитерська фабрика” (довідка №103 від 22.03.2012 р.); пропозиції з удосконалення методичних підходів до управління реальними та фінансовими інвестиціями на основі доповнення існуючої практики менеджменту новими складовими з виділенням основних етапів їх розробки і реалізації використовуються у фінансово-інвестиційній діяльності ПАТ “Вінницький олійножировий комбінат” (довідка №49 від 19.03.2012 р.).

Окремі положення та висновки дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі при розробці методичного забезпечення та викладанні дисциплін “Фінанси підприємств”, “Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва”, “Фінансовий менеджмент”, “Інвестування” та “Інвестиційний менеджмент” на кафедрі фінансів обліково-фінансового факультету Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (довідка №57 від 16.03.2012 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, у якій відображено підхід автора до обґрунтування методичних та практичних рекомендацій щодо управління фінансово-інвестиційною діяльністю на підприємствах. Усі наукові положення, розробки, висновки та пропозиції, що виносяться на захист, одержані здобувачем самостійно і належать особисто автору.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження було апробовано на Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях: “Розвиток України в XXI столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми” (м. Вінниця, 11 березня 2010 р.); “Інноваційно-інвестиційна модель розвитку національної економіки” (м. Донецьк, 23 березня 2010 р.); “Конкурентоспроможність в умовах глобалізації” (м. Житомир, 3-4 червня 2010 р.); “Ефективність бізнесу в умовах трансформаційної економіки”

(м. Сімферополь-Судак, 4-6 червня 2010 р.); “Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність” (м. Харків, 10 грудня 2010 р.); “Реформування економічної системи України в контексті міжнародного співробітництва” (м. Вінниця, 21 квітня 2011 р.); “Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу” (м. Київ, 3 листопада 2011 р.); “Інноваційний потенціал соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації” (м. Ужгород, 27-30 березня 2012 р.); “Фінансова політика як складова економічного розвитку” (м. Київ, 18-19 квітня 2012 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 17 наукових статтях у журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій, загальним обсягом 6,1 друк. арк., з них 8 – у наукових фахових виданнях, загальним обсягом 4,6 друк. арк., що одноосібно належать автору.

Обсяг і структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 191 сторінка друкованого тексту. Робота містить 31 таблицю на 18 сторінках, 47 рисунків на 26 сторінках та 16 додатків на 39 сторінках. Список використаних джерел налічує 259 найменувань на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, сформульовано його мету і завдання, визначено об’єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, відображено апробацію результатів дослідження.

У розділі 1 “Теоретичні основи управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств” досліджено сутнісні характеристики інвестицій підприємств, обґрунтовано теоретичні та методичні підходи до фінансово-інвестиційної діяльності суб’єктів господарювання, сформовано концептуальні засади фінансово-інвестиційного менеджменту на мікрорівні.

На основі аналізу існуючих точок зору зарубіжних та вітчизняних фахівців щодо визначення сутності поняття “інвестиції” їх було згруповано у три основних підходи – капіталоутворюючий, витратний та ресурсний. Запропоновано авторську дефініцію, що характеризує сутність цього поняття на мікрорівні, за якою інвестиції підприємств – це вкладення капіталу в об’єкти підприємницької діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних цілей усіх учасників інвестиційного процесу. Автором обґрунтовано поділ інвестицій підприємств в залежності від форми фінансування на комерційні, благодійні та бюджетні, подано їх сутнісну характеристику.

Запропоновано структурувати реальні інвестиції підприємств, враховуючи об’єкти їх вкладення – матеріальні та нематеріальні активи, тобто залежно від конкретних напрямів вкладення капіталу. У структурі матеріальних інвестицій виділено інвестиції в основні засоби (засоби виробництва) та інвестиції в оборотні активи (предмети праці). У структурі нематеріальних інвестицій виділено інтелектуальні (вкладення в об’єкти інтелектуальної власності) та інноваційні (вкладення в розвиток нових технологій, форм і методів організації виробництва). Запропоновано у структурі фінансових інвестицій підприємств виділяти портфельні (спрямовані на досягнення суто фінансових переваг у короткостроковому періоді),

стратегічні (направлені на отримання контролю над тим чи іншим суб'єктом підприємництва, що сприяє збільшенню частки на ринку та отриманню довгострокових переваг), венчурні (ризикові в акції підприємств, що супроводжуються високим ризиком), тезавраційні (пов'язані з купівлею дорогоцінних металів і каміння).

Фінансово-інвестиційну діяльність підприємств запропоновано розглядати у двох аспектах: як суб'єктів та об'єктів фінансово-інвестиційного процесу (рис. 1).

Рис. 1. Структурно-логічна схема фінансово-інвестиційної діяльності підприємств*

*Джерело: розроблено автором самостійно

Виділення двох аспектів фінансово-інвестиційної діяльності підприємств як суб'єктів та об'єктів фінансово-інвестиційного процесу зумовлює виникнення двох напрямів її реалізації, пов'язаних із залученням капіталу для подальшого інвестування (тобто фінансування) та вкладенням капіталу у різні активи (тобто інвестування).

Для досягнення високої ефективності залучення та вкладення капіталу, керівництво підприємств зобов'язано враховувати основні принципи фінансово-інвестиційної діяльності, до яких автор пропонує відносити: принцип незалежності, принцип добровільності, принцип рівноправності, принцип прозорості, принцип відповідальності, принцип ефективності, принцип захищеності, принцип поступового обмеження свободи дій, принцип адаптивних витрат, принцип мультиплікатора (множника).

За результатами узагальнення та систематизації поглядів науковців визначено, що управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств являється сукупністю скоординованих та цілеспрямованих заходів і дій щодо розробки та реалізації управлінських рішень, які носять стратегічний, динамічний й адаптивний характер, пов'язаних із здійсненням фінансово-інвестиційної діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних цілей усіх учасників фінансово-інвестиційного процесу.

Автором доведено, що управління фінансово-інвестиційною діяльністю на мікрорівні необхідно розглядати з позицій системного підходу як сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів (рис. 2).

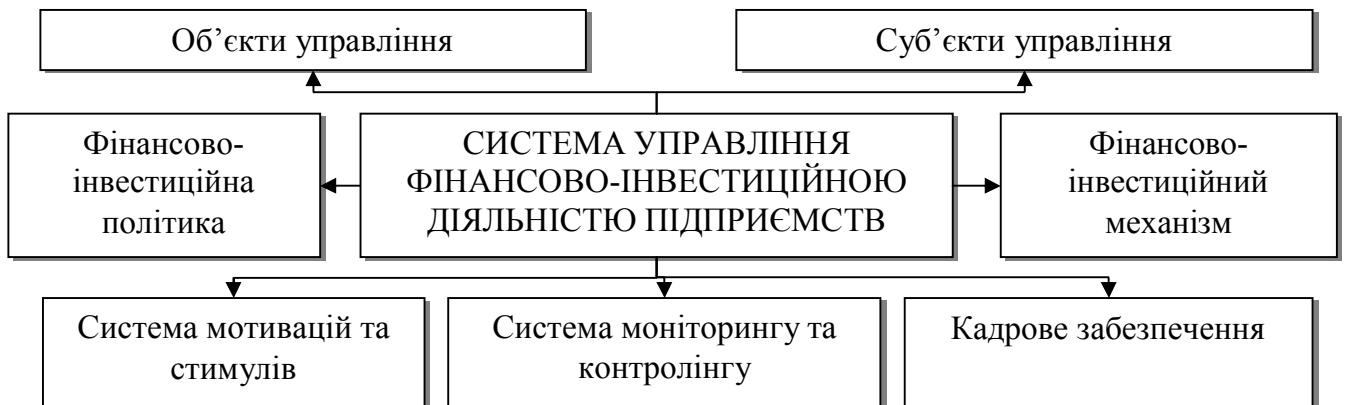

Рис. 2. Система управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств*

*Джерело: розроблено автором самостійно

Системний підхід до управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств дозволяє створювати обґрунтовані рекомендації та інші методичні матеріали, необхідні для ефективного управління процесами фінансування й інвестування на мікрорівні; усунути суб'єктивізм та волюнтаризм; забезпечити вибір вірних рішень або уникнути серйозних помилок і прорахунків.

У розділі 2 “Аналіз системи управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств” здійснено аналіз фінансово-інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості та запропоновано удосконалення методичних підходів до управління фінансово-інвестиційного менеджменту на мікрорівні.

У ході дослідження було встановлено, що важливим етапом здійснення фінансово-інвестиційної діяльності є процес її фінансового забезпечення, спрямований на задоволення потреб суб'єктів господарювання в залученні необхідних джерел фінансування й оптимізацію їх структури з позиції досягнення результатів їх діяльності. Запропоновано розглядати фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств як органічне поєднання джерел (внутрішніх та зовнішніх), форм (комерційної, благодійної, бюджетної) і методів (самофінансування, боргового фінансування, пільгового фінансування, лізингу, акціонерного фінансування, субсидування, проектного фінансування, фінансування на консорціумних засадах), що дає можливість комплексно враховувати їх вплив на процес інвестування та приймати виважені рішення щодо фінансування інвестицій.

Проведений аналіз джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості Подільського регіону протягом 2007-2011 років показав, що у їх структурі частка власних джерел становить 44,16%, частка залучених джерел – 3,85%, частка позикових джерел – 51,99% (рис. 3). Така ситуація зумовлена, в основному, збитковістю суб'єктів господарювання, відсутністю мобілізації внутрішніх резервів та низьким рівнем інтегрованості у фінансовий ринок. Підприємствам харчової промисловості Подільського регіону потрібно приділяти більшу увагу залученню власних джерел фінансування інвестицій шляхом активізації використання прискореного методу амортизації та цільового використання амортизаційного фонду.

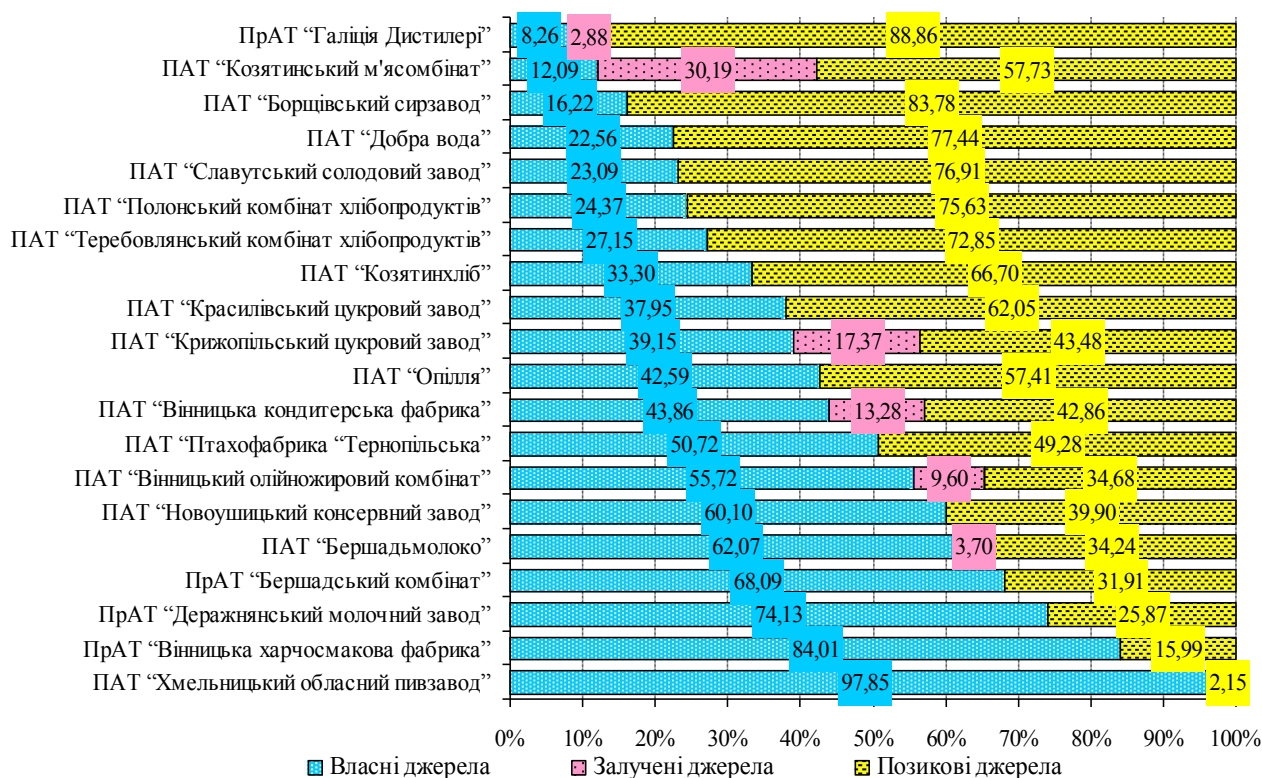

Рис. 3. Структура джерел фінансування діяльності підприємств харчової промисловості Подільського регіону в середньому у 2007-2011 роках*

*Джерело: складено автором на основі даних ДУ "Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України"

У результаті дослідження автором визначено, що важливого значення для забезпечення високих темпів розвитку і диверсифікації діяльності підприємств харчової промисловості набуває управління реальними інвестиціями суб'єктів господарювання. Результати проведеного аналізу свідчать, що у 7 з 20 підприємств харчової промисловості Подільського регіону у 2007-2011 роках обсяги інвестицій у реальні активи щорічно склали менше 1 млн. грн., у 8 суб'єктів господарювання – від 1 до 10 млн. грн., у 5 підприємств – від 10 до 50 млн. грн., у ПАТ "Вінницька кондитерська фабрика" – понад 50 млн. грн. (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги реальних інвестицій підприємств харчової промисловості Подільського регіону у 2007-2011 роках, тис. грн.*

№ з/п	Підприємство	Роки					Середньорічні обсяги реальних інвестицій за 5 років
		2007	2008	2009	2010	2011	
1	2	2	3	4	5	6	7
І група – підприємства з середньорічними обсягами реальних інвестицій до 1 млн. грн.							
1	ПАТ "Новоушицький консервний завод"	15,2	0	393	6	9,9	85
2	ПАТ "Теребовлянський комбінат хлібопродуктів"	0	2	504	58	466	206
3	ПАТ "Козятинхліб"	633,6	169	20	389	166	276
4	ПАТ "Борщівський сирзавод"	62,6	123	1076	231	183	335
5	ПАТ "Полонський комбінат хлібопродуктів"	36,9	547	124	166	857	346
6	ПАТ "Опілля"	1265	935	5	100	1425	746
7	ПрАТ "Бершадський комбінат"	2928,4	968	148	588	92	945

Продовж. табл. 1

1	2	2	3	4	5	6	7
II група – підприємства з середньорічними обсягами реальних інвестицій від 1 до 10 млн. грн.							
8	ПрАТ “Деражнянський молочний завод”	805,8	1204	1285	1355	1751	1280
9	ПАТ “Хмельницький обласний пивзавод”	480,1	1492	288	2124	2126	1302
10	ПАТ “Птахофабрика “Тернопільська”	3	260	1	609	5703	1315
11	ПАТ “Красилівський цукровий завод”	1460,8	1082	540	2377	4808	2054
12	ПрАТ “Вінницька харчосмакова фабрика”	1384,3	1127	1656	3291	4372	2366
13	ПрАТ “Галіція Дистилері”	4290,4	2575	2984	3052	2255	3031
14	ПАТ “Добра вода”	2331,3	1127	10326	10685	14	4897
15	ПАТ “Крижопільський цукровий завод”	33521	4431	3541	3003	93	8918
III група – підприємства з середньорічними обсягами реальних інвестицій від 10 до 50 млн. грн.							
16	ПАТ “Козятинський м'ясомбінат”	15865,2	15319	14523	3264	5276	10849
17	ПАТ “Бершадьмолоко”	6772,2	7875	7455	15506	21683	11858
18	ПАТ “Славутський солодовий завод”	59418,3	16511	5310	3150	14020	19682
19	ПАТ “Вінницький олійножировий комбінат”	6890,8	41750	11429	24091	47067	26246
IV група – підприємства з середньорічними обсягами реальних інвестицій понад 50 млн. грн.							
20	ПАТ “Вінницька кондитерська фабрика”	152553	152870	216923	285690	372374	236082

*Джерело: складено автором на основі даних ДУ “Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України”

У структурі реальних інвестицій підприємств харчової промисловості Подільського регіону у 2007-2011 роках переважали інвестиції у придбання (виготовлення) основних засобів (їх частка становила 78,79%). З позиції залучення зовнішніх інвесторів до реального інвестування, підприємства харчової промисловості є інвестиційно привабливими, адже належать до галузі із коротким виробничим циклом, що здатна швидко приносити доходи (прибутки).

З метою підвищення ефективності управління реальними інвестиціями на підприємствах харчової промисловості запропоновано удосконалити науково-методичні підходи до управління інвестиціями в реальні активи на основі виділення та реалізації чотирьох основних етапів менеджменту: передінвестиційного, інвестиційного, операційного та ліквідаційного. Передінвестиційний етап управління реальними інвестиціями підприємств передбачає обґрунтування доцільності інвестування капіталу в реалізацію проектів, інвестиційний етап зорієнтований на узгодження діяльності усіх учасників інвестиційного процесу з метою зниження додаткових витрат і запобігання зриву реалізації проекту; операційний етап включає контроль і коригування виробничої діяльності, що дозволить отримати намічені результати; ліквідаційний етап передбачає безпосереднє отримання запланованих результатів реального інвестування та формулювання висновків щодо реалізації існуючих та наступних інвестиційних проектів.

В результаті дослідження встановлено, що активною формою використання вільного капіталу та одним із засобів реалізації стратегічних цілей підприємств, пов'язаних з диверсифікацією їхньої діяльності, являється здійснення фінансових інвестицій. На балансі 6 з 20 підприємств харчової промисловості Подільського регіону протягом 2007-2011 років обліковувалися інвестиції у фінансові активи, реалізовані в минулих періодах, які було здійснено у вигляді внесків в дочірні, асоційовані чи спільні підприємства. 18 з 20 досліджуваних підприємств отримували в аналізованому періоді середньорічні доходи від фінансових інвестицій у вигляді вкладень на депозитні рахунки банків та операцій з корпоративними облігаціями в розмірах від 0,9 до 6240 тис. грн. (у 60% підприємств доходи від даного виду

інвестицій не перевищували 50 тис. грн.). Низький рівень використання різноманітних інструментів фінансового інвестування у харчовій промисловості (як і у більшості інших галузей) пояснюється наявністю на українському фінансовому ринку системних ризиків політичної нестабільності та низької корпоративної культури; обмеженістю набору фінансових активів для інвестування, існуванням кризи довіри, за якої відсутність системи захисту базових цінностей суспільства породжує недотримання балансу інтересів учасників фінансового ринку, та відсутністю мотивації здійснення фінансових інвестицій у суб'єктів господарювання.

З метою підвищення ефективності управління фінансовими інвестиціями на мікрорівні запропоновано удосконалити науково-методичні підходи до управління інвестиціями у фінансові активи на основі послідовної реалізації керівництвом підприємств наступних етапів: 1) виявлення потреби вкладати капітал у фінансові інструменти; 2) визначення мети фінансового інвестування і оцінка можливостей її реалізації; 3) вибір форми (самостійна або делегована) та типу (активний, пасивний або змішаний) управління інвестиціями у фінансові інструменти; 4) формування портфелю фінансових інвестицій; 5) безпосереднє вкладення капіталу у фінансові активи (стратегічне, динамічне або тактичне); 6) оцінка ефективності здійснення фінансових інвестицій.

У розділі 3 “Шляхи вдосконалення управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств” запропоновано рекомендації щодо удосконалення фінансово-інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості в контексті оцінювання й забезпечення фінансово-інвестиційної привабливості, вибору оптимальної фінансово-інвестиційної стратегії та розробки на макро-, мезо- та мікрорівні заходів щодо активізації фінансування й здійснення інвестицій.

Запропоновано проводити оцінку фінансово-інвестиційної привабливості як можливості залучення джерел фінансування на основі матрично-рейтингового підходу, який є універсальним для усіх господарюючих суб'єктів усіх форм власності та організаційно-правових форм, а також сфери діяльності. Сутність матрично-рейтингового підходу полягає у побудові матриці фінансово-інвестиційної привабливості господарюючого суб'єкта (рис. 4).

Матриця поділена на чотири області, в яких будуть розміщуватися підприємства з позицій фінансово-інвестиційного потенціалу та ризиковості:

– по осі X (від 0 до 1) знаходяться підприємства залежно від рівня фінансово-інвестиційного ризику, що оцінюється на основі врахування зовнішніх та внутрішніх факторів, які в сукупності дають найвищий рівень ризику – 1, тобто 0 – найвищий рівень ризику, 1 – найменший;

– по осі Y (від 0 до 1) розташовані підприємства залежно від рівня фінансово-інвестиційного потенціалу, який розраховується шляхом урахування трьох факторів (фінансового стану, ринкового середовища та корпоративного управління), які мають різну вагомість, але в своїй сукупності максимально можуть дати результат 1, тобто 0 – найменший потенціал, 1 – найбільший;

– фінансово-інвестиційна активність, що визначається як відношення капітальних та фінансових інвестицій до загального обсягу активів підприємства, яка зумовлює діаметр куль, що відображають його знаходження в певній області графіка.

Залежно від групи (області), в якій буде знаходитись підприємство, буде визначатися рівень його фінансово-інвестиційної привабливості:

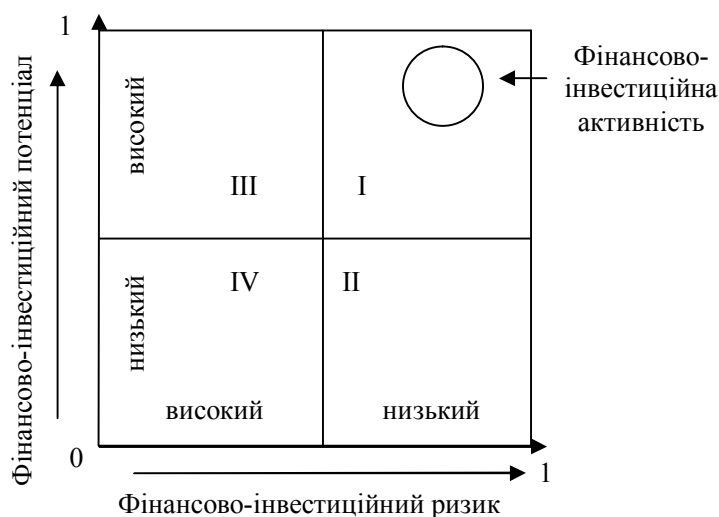

Рис. 4. Матриця формування фінансово-інвестиційної привабливості підприємства*

*Джерело: розроблено автором самостійно

I група. Підприємства, що потрапили до I групи є найкращими з точки зору здійснення фінансово-інвестиційної діяльності, тобто є привабливими для усіх типів інвесторів та можуть реалізовувати всі види інвестицій, маючи можливість залучати практично усі джерела фінансування.

II група. Підприємства, що потрапили до II групи є привабливими для тих інвесторів, пріоритетами яких є надійність та безпека організації господарської діяльності (портфельних, фінансових й стратегічних інвесторів). Такі економічні суб'єкти, в основному, реалізують реальні інвестиції з метою розширення виробництва, підвищення його рентабельності та конкурентоспроможності, проте мають обмеження у залученні джерел фінансування інвестицій (зокрема внутрішніх, оскільки зазвичай є неприбутковими).

III група. Підприємства, що потрапили до III групи є привабливими для тих інвесторів, пріоритетами яких є дохідність діяльності (тобто спекулятивних, портфельних та фінансових). Такі юридичні особи реалізують всі види інвестицій, маючи можливість залучати практично усі джерела фінансування, проте повинні проводити ефективну політику диверсифікації інвестиційного портфелю з метою зниження його ризиковості.

IV група. Підприємства, що потрапили до IV групи з точки зору залучення інвестицій є непривабливими, оскільки мають нестійкий фінансовий стан, низьку якість корпоративного управління, піддаються впливу несприятливих зовнішніх умов. Такі суб'єкти мають труднощі із залученням інвесторів, пошуком джерел фінансування інвестиційної діяльності та реалізують, в основному, лише реальні інвестиції з метою стимулювання виробництва та виходу із кризи.

Практична значимість і новизна запропонованого підходу полягає у тому, що він може бути використаний як підприємствами для оцінки свого становища на певний період часу, так і інвесторами для вибору об'єктів інвестування. Крім того, даний підхід враховує мінливість факторів зовнішнього та внутрішнього середовища та може бути застосований для підприємств різних галузей.

За результатами дослідження встановлено, що важливою складовою ефективного управління підприємствами є розробка й реалізація фінансово-

інвестиційної стратегії. Визначення оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії та її коригування запропоновано здійснювати у два етапи за допомогою використання теорії ігор та методів кореляційного й регресійного аналізу з виділенням стратегії фінансування та стратегії безпосереднього здійснення інвестицій, як відображено на рис. 5.

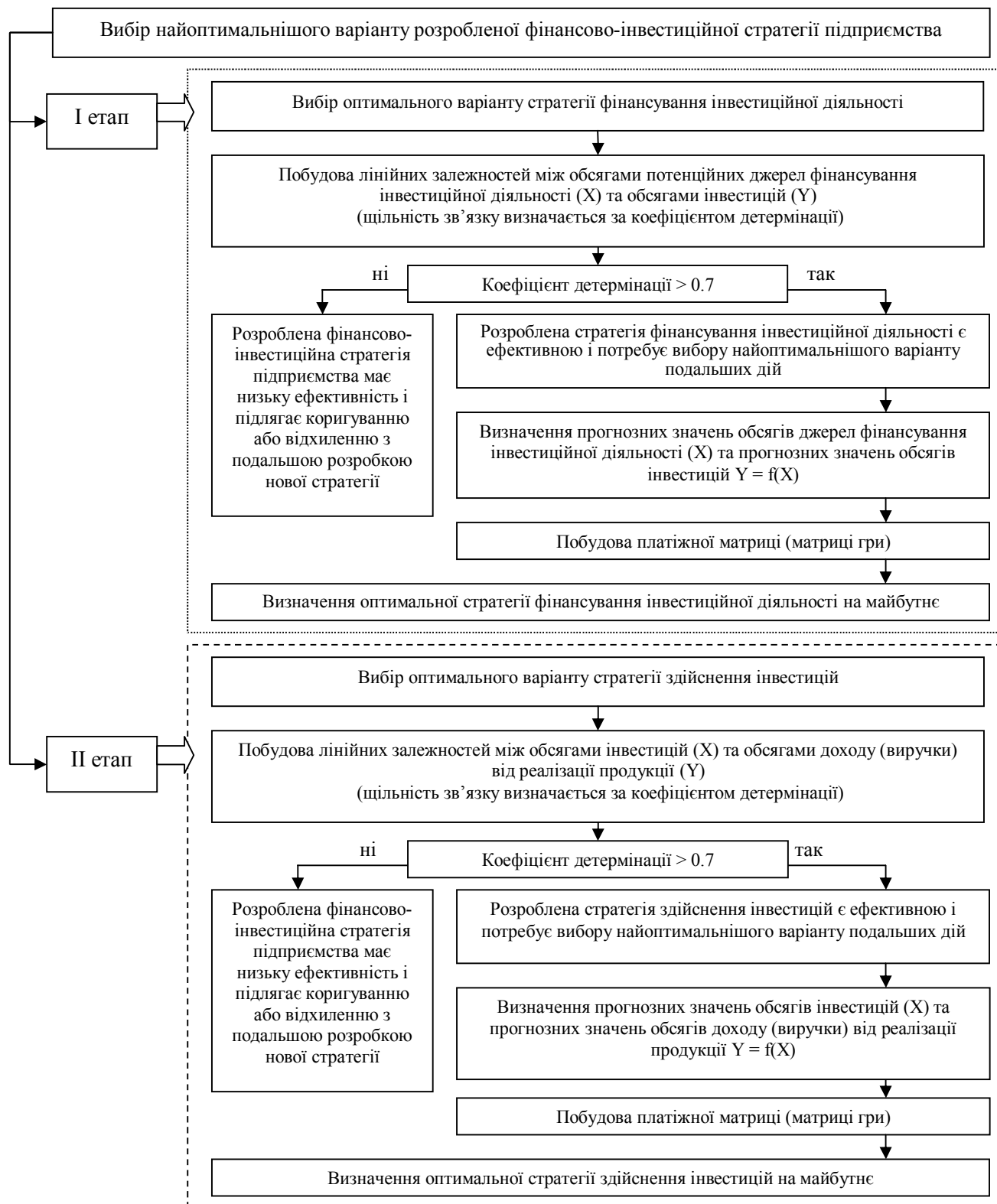

Рис. 5. Методичний підхід до вибору оптимального варіанту реалізації фінансово-інвестиційної стратегії підприємства та її коригування*

*Джерело: розроблено автором самостійно

Запропонований методичний підхід до вибору оптимального варіанту фінансово-інвестиційної стратегії на основі застосування теорії ігор та методів нечітких множин дозволяє адекватно оцінювати розроблену фінансово-інвестиційну стратегію підприємств та при необхідності коригувати процес її реалізації. Даний підхід має низку переваг: 1) дає можливість вибрати оптимальну стратегію фінансування та інвестування для суб'єктів господарювання в умовах невизначеності та наявності великої кількості ризиків; 2) базується на реальних показниках діяльності підприємств; 3) існує можливість вибору надійних фінансово-інвестиційних стратегій за допомогою теоретико-ігрового моделювання; 4) на основі прогнозування параметрів фінансово-інвестиційної стратегії, у господарюючих суб'єктів з'являється стимул забезпечити зростання їхнього фінансово-економічного потенціалу активізацією фінансово-інвестиційної діяльності.

Автором обґрунтовано, що заходи щодо активізації фінансово-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання мають відбуватися на макро-, мезо- та мікрорівнях, що дозволяє узгодити та об'єднати державні, галузеві, регіональні та приватні інтереси у сфері здійснення інвестицій з метою сприяння розширеному відтворенню та вирішенню соціально-економічних проблем суспільства. Для стимулювання фінансово-інвестиційної активності господарюючих суб'єктів запропоновано на державному рівні реалізовувати наступні заходи: стимулювання (фінансово-кредитного, податкового, інвестиційного та інфраструктурного), регулювання (визначення прозорих правових засад залучення та здійснення інвестицій), консультування й інформування (допомога щодо роз'яснення умов здійснення фінансово-інвестиційної діяльності), в результаті проведення яких створюється сприятливе інвестиційне та нормативно-правове середовище, а також забезпечується прозорість та відкритість здійснення інвестиційної діяльності. На регіональному рівні для підвищення фінансово-інвестиційної активності суб'єктів господарювання розроблено рекомендації щодо покращення інвестиційного іміджу адміністративно-територіальних одиниць на основі створення сучасної інфраструктури, впровадження ресурсозберігаючих технологій, формування технополісів та технопарків, переорієнтацією виробництва на найбільш конкурентні та експортно-орієнтовані галузі. На галузевому рівні активізацію фінансово-інвестиційної діяльності господарюючих суб'єктів запропоновано здійснювати за рахунок створення просторових інтегрованих структур кластерного типу, що дозволять об'єднати інтереси багатьох виробників в межах однієї галузі для досягнення бажаних результатів. На мікрорівні стимулювання фінансово-інвестиційної активності запропоновано забезпечувати за рахунок проведення наступних заходів: удосконалення процесу управління фінансово-інвестиційною діяльністю, покращення фінансового забезпечення інвестиційної діяльності, удосконалення управління реальними інвестиціями, удосконалення управління фінансовими інвестиціями.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у поглибленні теоретико-прикладних засад фінансово-інвестиційної діяльності на мікрорівні та обґрунтуванні методичних підходів,

спрямованих на удосконалення управління інвестиціями підприємств і їх фінансового забезпечення. В результаті проведеного дослідження сформульовано такі висновки і пропозиції:

1. На основі критичного аналізу законодавчої бази та спеціальної економічної літератури узагальнено різні підходи до визначення поняття “інвестиції”, основними серед яких є капіталоутворюючий, витратний та ресурсний. Запропоновано авторську дефініцію, що характеризує сутність цього поняття на мікрорівні, за якою інвестиції підприємств – це вкладення капіталу в об’єкти підприємницької діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних цілей усіх учасників інвестиційного процесу. На відміну від існуючих трактувань, пропоноване в дисертації визначення акцентує увагу не лише на фінансові інтереси підприємств, але й на цільові орієнтири усіх учасників процесу інвестування.

2. Враховуючи існуючі у науковій літературі класифікаційні ознаки інвестицій, систематизовано їх групування на мікрорівні із визначенням авторської ознаки – форми фінансування, що передбачає розподіл інвестиції підприємств на три види: інвестиції, що здійснюються на комерційній основі, інвестиції, що реалізуються на благодійній основі та інвестиції, що здійснюються на бюджетній основі. Поглиблено теоретичні підходи до структурування інвестицій підприємств, зокрема, фінансові інвестиції запропоновано розглядати як портфельні, стратегічні, венчурні й тезавраційні, а реальні як матеріальні (вкладення капіталу в основні засоби й оборотні активи) та нематеріальні (інтелектуальні та інноваційні).

3. Дослідженням встановлено, що у економічній літературі ведуться дискусії щодо визначення понять “інвестиційна діяльність підприємств” та “фінансова діяльність підприємств”. Запропоновано розглядати фінансово-інвестиційну діяльність підприємств як сукупність практичних дій з вироблення та реалізації рішень, спрямованих на залучення та вкладення капіталу в об’єкти підприємницької діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних цілей усіх учасників фінансово-інвестиційного процесу. Обґрунтовано, що фінансово-інвестиційну діяльність суб’єктів господарювання слід розглядати з двох сторін: як суб’єктів та об’єктів фінансово-інвестиційного процесу, що зумовлює виникнення двох напрямів її реалізації, пов’язаних із залученням капіталу для подальшого інвестування (тобто фінансування) та вкладенням капіталу у різні активи (тобто інвестування).

4. Для досягнення високої ефективності залучення та вкладення капіталу, керівництво підприємств зобов’язано враховувати основні принципи фінансово-інвестиційної діяльності, до яких автор пропонує відносити: принцип незалежності, принцип добровільності, принцип рівноправності, принцип прозорості, принцип відповідальності, принцип ефективності, принцип захищеності, принцип поступового обмеження свободи дій, принцип адаптивних витрат, принцип мультиплікатора (множника).

5. Запропоновано визначати управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств як сукупність скоординованих та цілеспрямованих заходів і дій щодо розробки та реалізації управлінських рішень, які носять стратегічний, динамічний й адаптивний характер, пов’язаних із здійсненням фінансово-інвестиційної діяльності з метою зростання ринкової вартості підприємств та досягнення індивідуальних

цілей усіх учасників фінансово-інвестиційного процесу. Управління фінансово-інвестиційною діяльністю ґрунтується на принципах інтегрованості, комплексності, високого динамізму, варіативності та узгодженості із стратегічними цілями розвитку підприємства, які запропоновано доповнити авторськими принципами: 1) визначення напрямів фінансово-інвестиційної діяльності залежно від об'єктів інвестування; 2) максимального зниження ризиків.

6. В ході дослідження встановлено, що процес фінансово-забезпечення інвестиційної діяльності спрямований на задоволення потреб суб'єктів господарювання в залученні необхідних джерел фінансування й оптимізації їх структури з позиції досягнення результатів їх діяльності. Запропоновано розглядати систему фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств як органічне поєднання джерел, форм та методів фінансування.

7. Проведене дослідження засвідчило, що необхідною складовою управління фінансово-інвестиційною діяльністю на мікрорівні є управління реальними інвестиціями підприємств, яке запропоновано здійснювати у чотири основні етапи (передінвестиційний, інвестиційний, операційний та ліквідаційний), в процесі перебігу яких відбувається як використання, так і збільшення різних видів ресурсів суб'єктів господарювання з метою ефективної реалізації інвестиційних проектів.

8. Результати дослідження показали, що важливою складовою управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств є управління фінансовими інвестиціями, яке запропоновано поділяти на низку етапів, що, в основному, передбачають проведення аналітичної роботи з визначення якісних і кількісних параметрів об'єктів інвестування, в ході яких забезпечується збереження та приріст вкладеного капіталу у фінансові активи шляхом формування інвестиційного портфелю.

9. В ході дослідження встановлено, що важливої ролі при управлінні фінансово-інвестиційною діяльністю господарюючих суб'єктів набуває фінансово-інвестиційна привабливість – основний індикатор можливості підприємства зацікавити потенційного інвестора, оскільки ймовірність прийняття помилкових інвестиційних рішень в сучасних умовах є досить високою. Удосконалено методіку оцінки фінансово-інвестиційної привабливості підприємств на основі рейтингово-матричного підходу, що передбачає врахування взаємних інтересів суб'єктів господарювання та їх потенційних інвесторів. В результаті використання даної методіки формується матриця, що поділена на чотири області залежно від фінансово-інвестиційного потенціалу, фінансово-інвестиційних ризиків та фінансово-інвестиційної активності підприємств. Залежно від того, в якій області знаходиться господарюючий суб'єкт, таким буде рівень його привабливості, який визначатиме подальші напрями його фінансово-інвестиційної діяльності з метою підвищення її ефективності.

10. Результати дослідження засвідчили, що для удосконалення управління фінансово-інвестиційною діяльністю важливого значення набуває розробка та реалізація оптимальної фінансово-інвестиційної стратегії підприємств, що дозволяє визначити не тільки форми та джерела ресурсів, що залучатимуться й використовуватимуться суб'єктами господарювання для реалізації загальної стратегії їх розвитку, але і враховувати фактори впливу на її подальше формування та реалізацію. Запропоновано алгоритм розробки фінансово-інвестиційної стратегії як сукупність органічно пов'язаних та взаємодіючих елементів, узгоджене

функціонування яких підпорядковане здійсненню і підвищенню ефективності фінансово-інвестиційної діяльності підприємств. Розроблено алгоритм вибору оптимального варіанту реалізації фінансово-інвестиційної стратегії суб'єктів господарювання на основі використання теорії ігор та кореляційно-регресійного аналізу, що дозволяє адекватно оцінювати розроблену фінансово-інвестиційну стратегію та при необхідності коригувати процес її реалізації.

11. В процесі дослідження встановлено, що удосконалення управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств має розглядатися в контексті посилення їх фінансово-інвестиційної активності. Запропоновано заходи щодо активізації фінансово-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання здійснювати з урахуванням державних, регіональних, галузевих та приватних інтересів на макро-, мезо- та мікрорівнях. Активізацію фінансово-інвестиційної діяльності на рівні держави та регіонів обґрунтовано здійснювати як комплекс фінансово-економічних, виробничо-технічних, організаційно-правових та соціальних заходів щодо створення сприятливого інвестиційного клімату. Розроблено рекомендації щодо активізації фінансово-інвестиційної діяльності на рівні окремих галузей національної економіки шляхом створення просторових інтегрованих структур кластерного типу, що дозволить об'єднати зусилля та інтереси різних суб'єктів господарювання в напрямку підвищення фінансово-інвестиційної привабливості та конкурентоздатності галузей. На мікрорівні заходи щодо активізації фінансово-інвестиційної діяльності запропоновано здійснювати в контексті удосконалення процесу управління фінансово-інвестиційною діяльністю, покращення фінансового забезпечення інвестиційної діяльності, а також удосконалення управління реальними та фінансовими інвестиціями підприємств.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях:

1. Руденко В. В. Концептуальні засади здійснення інвестиційної діяльності підприємств / В. В. Руденко // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ: Серія: Економічні науки. – 2010. – Вип. II (38). – С. 239-246. – 0,4 д.а.
2. Руденко В. В. Методичні підходи до розробки інвестиційної політики підприємств / В. В. Руденко // Наука й економіка: Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2010. – Вип. 2(18). – С. 187-197. – 0,4 д.а.
3. Руденко В. В. Методичні підходи до управління реальними інвестиціями підприємств харчової промисловості / В. В. Руденко // Сталий розвиток економіки. – 2010. – №3. – С. 175-181. – 0,6 д.а.
4. Руденко В. В. Напрямки активізації інвестиційної діяльності підприємств України на державному та регіональному рівнях / В. В. Руденко // Економічний форум. – 2011. – №4. – С. 325-334. – 1,1 д.а.
5. Руденко В. В. Проблеми та перспективи інвестиційного розвитку підприємств харчової промисловості України / В. В. Руденко // Розвиток фінансових методів державного управління національною економікою: Збірник наукових праць ДОНДУУ: Серія “Економіка”. – 2009. – Вип.127. – Т. X. – С. 59-67. – 0,5 д.а.
6. Руденко В. В. Проблеми та перспективи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості Подільського регіону /

В. В. Руденко // Вісник Хмельницького національного університету: Серія: Економічні науки. – 2011. – №1. – С. 177-122. – 0,6 д.а.

7. Руденко В. В. Теоретико-методологічні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства / В. В. Руденко // Наука й економіка: Науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2009. – Вип. 4(16). – Том 1. – С. 221-230. – 0,5 д.а.

8. Руденко В. В. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності інвестицій підприємства та їх класифікації / В. В. Руденко // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ: Серія: Економічні науки. – 2009. – Вип. IV. – С. 210-220. – 0,5 д.а.

В інших наукових виданнях:

9. Руденко В. В. Напрями активізації інвестиційної діяльності у корпоративному секторі економіки / В. В. Руденко // Інноваційний потенціал соціально-економічного розвитку України в умовах глобалізації: Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. 27-30 березня 2012 р. – Вінниця:ЦПННМВ ВТЕІ КНТЕУ, 2012. – Ч. 1. – С.366-370. – 0,2 д.а.

10. Руденко В. В. Прагматика та проблематика управління фінансовими інвестиціями підприємств в Україні / В. В. Руденко // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність: Матеріали Щорічної між нар. інтернет-конференції студентів та молодих вчених 10 грудня 2010 р. – Харків: ФПП Томенко Ю.І., 2010. – С.118-122. – 0,1 д.а.

11. Руденко В. В. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційної діяльності підприємства / В. В. Руденко // Інноваційно-інвестиційна модель розвитку національної економіки: Матеріали II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 23 березня 2010 р. – Донецьк: ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2010. – С.118-122. – 0,2 д.а.

12. Руденко В. В. Управління фінансовими інвестиціями підприємства в умовах економічної кризи: теоретичний аспект / В. В. Руденко // Конкурентоспроможність в умовах глобалізації: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. 3-4 червня 2010 р. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010. – С. 130-137. – 0,3 д.а.

13. Руденко В. В. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності промислових підприємств / В. В. Руденко // Реформування економічної системи України в контексті міжнародного співробітництва: Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. 21 квітня 2011 року. – Вінниця:ЦПННМВ ВТЕІ КНТЕУ, 2011. – Т.1. – С.347-352. – 0,3 д.а.

14. Руденко В. В. Перспективи розвитку джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання / В. В. Руденко // Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу: Зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. 3 листопада 2011 р. – Київ: КНЕУ, 2011. – С.432-434. – 0,1 д.а.

15. Руденко В. В. Сравнительный анализ законодательных подходов Российской Федерации, Республики Беларусь и Украины к определению понятия “инвестиции” / В. В. Руденко // Ефективність бізнесу в умовах трансформаційної економіки: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. 4-6 червня 2010 р. – Сімферополь: ВіТроПринт, 2010. – С. 207-208. – 0,1 д.а.

16. Руденко В. В. Теоретичні підходи до розмежування сутності реальних та фінансових інвестицій підприємства / В. В. Руденко // Розвиток України в ХХІ столітті: економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та правові проблеми: Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. 11 березня 2010 р. – Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2010. – Ч.2. – С.113-117. – 0,1 д.а.

17. Руденко В. В. Шляхи реалізації інвестиційної стратегії підприємств / В. В. Руденко // Фінансова політика як складова економічного розвитку: Тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. 18-19 квітня 2012 р. – Київ: КНТЕУ, 2012. – С.191-193. – 0,1 д.а.

АНОТАЦІЯ

Руденко В. В. Управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. – ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”, Київ, 2012.

Обґрунтовано теоретичні та методичні основи управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств.

В роботі досліджено економічну сутність інвестицій підприємств, здійснено їх класифікацію, визначено зміст фінансово-інвестиційної діяльності та фінансово-інвестиційного менеджменту на підприємствах. Розроблено практичні рекомендації щодо управління реальними і фінансовими інвестиціями підприємств, джерелами їх фінансового забезпечення, а також удосконалення фінансово-інвестиційного менеджменту на мікрорівні.

До основних результатів дослідження належать: розкриття основної сутності інвестицій, фінансово-інвестиційної діяльності та фінансово-інвестиційного менеджменту підприємств; удосконалення науково-методичних підходів до управління реальними і фінансовими інвестиціями на мікрорівні та джерелами їх фінансування; розробка пропозицій щодо удосконалення оцінювання привабливості підприємств – об’єктів інвестування, вибору оптимальної фінансово-інвестиційної стратегії та підвищення фінансово-інвестиційної активності суб’єктів господарювання.

Ключові слова: інвестиції підприємств, фінансово-інвестиційна діяльність підприємств, управління фінансово-інвестиційною діяльністю підприємств, фінансово-інвестиційна привабливість підприємств, фінансово-інвестиційна стратегія підприємств, фінансово-інвестиційна активність підприємств.

АННОТАЦИЯ

Руденко В. В. Управление финансово-инвестиционной деятельностью предприятий. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – Деньги, финансы и кредит. – ГВУЗ “Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана”, Киев, 2012.

Диссертационная работа посвящена комплексному исследованию теоретических основ и разработке практических рекомендаций, направленных на усовершенствование финансово-инвестиционной деятельности предприятий.

Систематизированы научные взгляды на экономическую сущность инвестиций предприятий, на основании которых предложена новая дефиниция

“инвестиции предприятия” как вложение капитала в объекты предпринимательской деятельности с целью роста рыночной стоимости предприятий и достижения индивидуальных целей всех участников инвестиционного процесса. Усовершенствована классификация инвестиций на микроуровне с выделением собственного признака группирования – формы финансирования. Аргументированы теоретические подходы к структуризации инвестиций предприятий, в частности, финансовые инвестиции предложено классифицировать как портфельные, стратегические, венчурные и тезаврационные, а реальные как материальные (вложение капитала в основные средства и оборотные активы) и нематериальные (интеллектуальные и инновационные).

Обосновано рассматривать финансово-инвестиционную деятельность субъектов хозяйствования с двух сторон: 1) как деятельность по привлечению капитала (финансирование), когда предприятия выступают в качестве объектов финансово-инвестиционного процесса, 2) как деятельность по вложению капитала (инвестирование), когда предприятия выступают в качестве субъектов финансово-инвестиционного процесса.

Предложено управление финансово-инвестиционной деятельностью предприятий (финансово-инвестиционный менеджмент) рассматривать как совокупность скоординированных и целеустремленных мероприятий и действий относительно разработки и реализации управленческих решений, которые носят стратегический, динамический и адаптивный характер, связанных с осуществлением финансово-инвестиционной деятельности с целью роста рыночной стоимости предприятий и достижения индивидуальных целей всех участников финансово-инвестиционного процесса. Управление финансово-инвестиционной деятельностью предприятий предложено рассматривать как сложную динамическую систему, которая включает определенный набор элементов: объекты и субъекты управления; финансово-инвестиционную политику и механизм ее реализации; систему мотиваций и стимулов; систему мониторинга и контролинга, а также кадровое обеспечение.

Исследовано состояние финансово-инвестиционной деятельности на примере предприятий пищевой промышленности Подольского региона в 2007-2011 годах, в течении которых выявлен ряд недостатков в системе финансово-инвестиционного менеджмента. Предложено существующие источники и методы финансового обеспечения инвестиционной деятельности предприятий дополнить формами финансирования (коммерческой, бюджетной и благотворительной). Усовершенствованы концептуальные подходы к управлению реальными и финансовыми инвестициями на основании дополнения существующих методических подходов к менеджменту инвестиций новыми составляющими с выделением основных этапов их разработки и реализации.

Аргументировано использование рейтингово-матричного подхода к оценке финансово-инвестиционной привлекательности предприятий, что позволяет учитывать взаимные интересы субъектов хозяйствования и их потенциальных инвесторов, и предусматривает выделение таких составляющих финансово-инвестиционной привлекательности как потенциал, риск и финансово-инвестиционная активность.

С целью повышения эффективности финансово-инвестиционной деятельности предприятий обоснован методический подход к формированию и выбору

оптимального варианта финансово-инвестиционной стратегии предприятий на основе использования теории игр и методов корреляционно-регрессионного анализа, который учитывает эконометрические зависимости между объемами финансирования, величиной инвестиций и показателями результативности деятельности субъектов хозяйствования.

Разработаны рекомендации относительно повышения уровня финансово-инвестиционной активности предприятий на основе использования финансовых стимулов, финансовых регуляторов и мероприятий по финансовой коммуникации (консультирование и информирование). Кроме того, установлено, что мероприятия относительно активизации финансово-инвестиционной деятельности субъектов ведения хозяйства должны происходить на макро-, мезо- но микроуровнях, что позволяет согласовать и объединить государственные, отраслевые, региональные и частные интересы в сфере привлечения и осуществления инвестиций с целью содействия расширенному воссозданию и решению социально-экономических проблем общества

Ключевые слова: инвестиции предприятий, финансово-инвестиционная деятельность предприятий, управления финансово-инвестиционной деятельностью предприятий, финансово-инвестиционная привлекательность предприятий, финансово-инвестиционная стратегия предприятий, финансово-инвестиционная активность предприятий.

ANNOTATION

Rudenko V. V. Management of enterprises financially-investment activity. – Manuscript.

The dissertation for acquiring a candidate scientific degree in economics, specialty 08.00.08 – Money, finance and credit. – SHEI “Vadym Hetman Kyiv National Economic University”, Kyiv, 2012.

The work develops the theoretical and methodical framework for enterprises of financially-investment activity.

Economic essence of investments of enterprises is in-process exposed, their classification, maintenance of financially-investment activity and financially-investment management on enterprises has been carried out in this article. Practical recommendations are worked out in relation to the management of enterprises the real and financial investments by sources them financial providing and also improvement of financially-investment management on a microlevel has been improved.

The main findings consist of opening of basic essence of investments, financially-investment activity and financially-investment management of enterprises; improvement of methodology of management the real and financial investments on a microlevel and sources of their financing; development of suggestions is in relation to the improvement of evaluation of attractiveness of enterprises – objects of investing, choice of optimal financially-investment strategy and increase financial and investment activities of economic entities.

Key words: investments of enterprises, financially-investment activity of enterprises, management of enterprises financially-investment activity, financially-investment attractiveness of enterprises, financially-investment strategy of enterprises, financially-investment activity of enterprises.